

Изх. № 06/14.11.2025 г.

**ДО
Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**Г-Н АНДРЕЙ ЧОРБАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА
КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

**НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ
В 51-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ

ОТ БЪЛГАРСКИЯ ДАРИТЕЛСКИ ФОРУМ

Относно: Предложението за изменение на чл. 348 от ЗПУО, внесено от народния представител Ангел Янчев от ПГ „Възраждане“ (вх. № 51-554-04-330 от 05.11.2025 г.)

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Обръщам се към Вас от името на Българския дарителски форум (БДФ) – мрежата на големите дарители в нашата страна – компании, фондации и други юридически лица. Наши членове са инвеститори и ключови двигатели на българската икономика, също така нестопански организации с доказан принос в различни обществени сфери, в т.ч. здравеопазване, образование, социална подкрепа. Основна наша задача е популяризирането на филантропията сред обществото и отстояване на утвърдените принципи за ефективно и отговорно дарителство на регионално и национално ниво в отговор на значими обществени проблеми.

С настоящото становище Българският дарителски форум изразява категорично несъгласие с предложението за изменение на чл. 348 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), **което предвижда имуществени санкции за „физически или юридически лица, които организират и провеждат обучения, анкети, изследвания на деца, ученици и педагогически специалисти в образователни институции, ако са юридически лица, регистрирани извън България, или повече от половината от приходите им са от чуждестранни физически или юридически лица.“**

Основни аргументи срещу предложението:

- 1. Противоречие с европейските принципи за филантропия и защита на основни права**

Българският дарителски форум изразява сериозна загриженост, че предложението за изменение на чл. 348 от ЗПУО може да постави България в противоречие с правото на Европейския съюз и да доведе до процедура за нарушение от страна на Европейската комисия, каквато вече беше приложена спрямо Унгария по сходен казус - решението на Съда на Европейския съюз от юни 2020 г. срещу LexNGO (C-78/18). Подобни рестрикции ограничават не само свободата на сдружаване и достъпа до финансиране, но и европейската конкурентоспособност на страната, като блокират участието ѝ в международни образователни и филантропски партньорства.

Предложението противоречи на член 63 от Договора за функциониране на ЕС, който забранява ограничения върху движението на капитали между държавите членки и трети страни. Ограничаването на дарения според техния произход представлява недопустима намеса в свободата на финансиране и би възпрепятствало трансграничното сътрудничество, особено в сферата на образованието.

Освен това, предложението е в разрез с [Европейския манифест за филантропия](#), който цели създаване на единен пазар за филантропия чрез премахване на правни и административни бариери.

2. Ограничаване на достъпа до качествени образователни ресурси и иновации

Над 100 организации и инициативи в България, включително програми, достигащи до десетки хиляди деца и учители, разчитат на трансгранична подкрепа за своите образователни и социални дейности. Забраната или санкционирането на финансиране според неговия произход е дискриминационна мярка и би означавало прекъсване на утвърдени сътрудничества и загуба на достъп до качествени образователни ресурси. Това от своя страна би довело до изолация на българските ученици и учители от международни образователни стандарти и иновации, което е в противоречие с целите на националната образователна политика.

В допълнение, съществуват множество утвърдени международни програми и партньорства, които играят ключова роля в развитието на знанията, уменията и личния потенциал на българските ученици и педагогически специалисти. Десетки са примерите на устойчиви инициативи, които през годините са допринесли за модернизацията на учебната среда, повишаване на квалификацията на учителите и въвеждане на иновативни образователни практики. С предложената промяна практически се ограничава достъпът до подобни възможности, което би имало сериозни негативни последици за качеството и равнопоставеността на образованието в страната.

3. Нарушаване на правото на сдружаване и достъп до финансиране

Предлаганите ограничения биха нарушили свободата на сдружаване и даряване, като изолират българския образователен сектор от европейския контекст, в който филантропията е двигател на иновации и устойчиво развитие.

Правото на организациите на гражданското общество да получават финансова подкрепа от национални и международни източници е съществен компонент на свободата на сдружаване. Съществуването на нормативна среда, която насърчава развитието на гражданското общество и филантропията, е основен елемент от европейските ценности – демокрация, върховенство на закона и основни права, включително свободното движение на капитали.

Направеното предложение за промяна в чл. 348 на ЗПУО противоречи на принципите, еднозначно дефинирани в Хартата на основните права на Европейския съюз (ЕС). Пример за това е вече споменатото решение на Съда на Европейския съюз по делото срещу унгарския закон Lex NGO, което потвърждава, че достъпът до финансиране – включително чуждестранно – е съществен елемент от свободата на сдружаване. Съветът на ЕС в заключенията си от края на 2022 г. също отбелязва, че гражданските организации се нуждаят от адекватни ресурси, а правото да ги търсят, получават и използват е неразделна част от демократичната рамка.

Международното право подкрепя тези принципи. Според Насоките на ОССЕ/Венецианската комисия (принцип 7, параграф 221), „правото на свобода на сдружаване би било лишено от смисъл, ако групите не могат да получават ресурси от различен тип и източници – публични, частни, вътрешни или международни.“ Такива са позициите също на Европейския икономически и социален комитет, CIVICUS и Philanthropy Europe Association (Philea), които последователно подчертават, че свободата да се търси и получава финансиране е неразделна част от демократичната рамка на Съюза.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Въз основа на всичко изложено Българският дарителски форум Ви призовава да защитите отворената, европейска посока на развитие на българското образование и гражданско общество, като отхвърлите предложението за изменение на чл. 348 от ЗПУО. Вместо от ограничаване, образователната система има нужда от насърчаване на партньорства, отвореност към добри практики и подкрепа от всички възможни и незабранени от закона източници – включително международни.

С уважение,

Теодора Бакърджиева
Изпълнителен директор
Български дарителски форум